

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

14 septembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

președinte
judecători

URSACHE Petru
NICOLAEV Ghenadie
MORARU Petru

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către inculpatul Rebeja Alexandru și de către avocatul Culeac-Reul Natalia în interesele inculpatei Subotin Elena, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 04 aprilie 2016, în cauza penală privindu-i pe

Rebeja Alexandru Nichita, născut la 26 iunie 1963, originar și domiciliat în r-nul Strășeni, s. Sireți.

Subotin Elena Grigore, născută la 05 iulie 1965, originară și domiciliată în r-nul Strășeni, s. Sireți.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 01.08.2014 – 25.01.2016;

Instanța de apel: 16.03.2016 – 04.04.2016;

Instanța de recurs: 07.06.2016 – 14.09.2016.

Asupra recursurilor ordinare declarate, în baza actelor din dosar, Colegiul penal

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Strășeni din 25 ianuarie 2016, inculpații Rebeja A. și Subotin E. au fost recunoscut vinovați de săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 179 alin. (2) Cod penal, în baza li s-a stabilit o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 210 unități convenționale fiecăruia.

Cu referire la acțiunea civilă înaintată de către Timuș N. împotriva lui Rebeja A. și Subotin E., instanța de judecată a considerat că recunoașterea lui Rebeja A. și Subotin N. vinovați de săvârșirea infracțiunii și tragerea acestora la răspundere penal, în cazul dat, constituie în sine o satisfacție echitabilă suficientă pentru prejudiciul moral eventual suferit de Timuș N.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță, *în fapt*, a constatat că, inculpații Rebeja A. și Subotin E., la 10 martie 2014, aproximativ la ora 17:00, au pătruns ilegal în ograda gospodăriei lui Timuș N., situată în s. Roșcani, r-nul Strășeni, unde văzându-l pe Timuș N. și numindu-l cu cuvinte necenzurate, Rebeja A. i-a aplicat cu pumnul ultimului o lovitură în regiunea feții, moment în care Subotin E. de asemenea i-a aplicat lui Timuș N. cu palma o lovitură în regiunea feții, după care fiindu-le ambilor solicitat de către Timuș N. să părăsească domiciliul, Rebeja A. și Subotin E. au refuzat să părăsească ograda, moment în care Rebeja A. numindu-l în continuare cu cuvinte necenzurate, i-a aplicat lui Timuș N. cu pumnul o lovitură în regiunea feții și o lovitură în regiunea pieptului, după care în timp ce se aflau lângă poarta gospodăriei, Rebeja A. l-a scos forțat pe Timuș N. din ograda în stradă, unde i-a aplicat ultimului mai multe lovituri peste diferite părți ale corpului.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, instanța a reținut că, *în drept*, faptele inculpaților întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute la art. 179 alin. (2) Cod penal, violarea de domiciliu, adică *pătrunderea sau rămânerea ilegală în domiciliul sau în reședința unei persoane fără consimțământul acesteia ori refuzul de a le părăsi la cererea ei, precum și perchezițiile și cercetările ilegale, săvârșite cu aplicarea violenței sau amenințarea aplicării ei.*

3. Legalitatea și temeinicia sentinței a fost atacată cu apel de către procuror și de către avocatul Radu S. în numele părții vătămate Timuș N.

3.1. Procurorul a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit căreia inculpații Rebeja A. și Subotin E. recunoscuți vinovați în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 179 alin. (2) Cod penal, să l-i se stabilească o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 600 unități convenționale.

În motivarea apelului procurorul a indicat că, prima instanță aplicând în privința inculpaților pedeapsa sub formă de amenda minimă, prin ce a fost încălcat principiul echității sociale, deoarece conform prevederilor art.75 Cod penal, la stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată trebuie să țină cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Totodată, a menționat că prima instanță, la stabilirea pedepsei inculpaților Rebeja A. și Subotin E. nu a luat în considerație faptul că în cadrul conflictului inculpații nu s-au limitat doar la încălcarea ordinii publice prin exprimarea cu diferite cuvinte necenzurate, dar și au aplicat violența fizică asupra părții vătămate.

Procurorul, a mai indicat în cererea de apel că, în rezultatul comiterii infracțiunii incriminate partea vătămată a suferit un prejudiciu în proporții considerabile, care nici pînă la moment nu a fost recuperat de către inculpați, circumstanțe care demonstrează atitudinea neglijentă a inculpaților față de cele comise, precum și faptul că inculpații nu conștientizează pericolul social al faptei comise.

Astfel, s-a conchis că aceștia nu și-au făcut concluziile corespunzătoare, iar aplicarea unei pedepse blînde, nu și-ar atinge scopul stabilit de legea penală, prin care se apără întreaga ordine de drept și prin care se asigură prevenirea săvîrșirii de noi infracțiuni.

Totodată, prima instanță stabilind inculpaților pedeapsa sub formă de amendă minimă, a încălcat prevederile legale ce țin de individualizare pedepsei, fără a avea la bază careva circumstanțe sau temeuri care ar determina necesitatea stabilirii unei pedepse atît de blînde.

3.2. Avocatul Radu S. în interesele părții vătămate Timuș N. a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri, potrivit căreia inculpații Rebeja A. și Subotin E. să fie recunoscuți vinovați de comiterea infracțiunii prevăzute de art.179 alin.(2) Cod penal, și să le fie stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen maximal prevăzut de sancțiunea normei penale indicate, cu sau fără aplicarea art. 90 Cod penal, iar acțiunea civilă să se admită integral, dispunîndu-se încasarea de la Rebeja A. și Subotin E. în mod solidar, în folosul lui Timuș N. prejudiciu moral în mărime de 250 000 lei.

În motivarea apelului, avocatul a invocat că prima instanță nu a ținut cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii, iar concluziile nemotivate ale instanței cu privire la acțiunea civilă și neîncasarea prejudiciului moral, periclitează principiul securității raporturilor juridice și încalcă flagrant dreptul apelantului la un proces echitabil, dreptul la examinarea eficientă, obiectivă și în termen rezonabil al plîngerii.

A menționat, și faptul că prima instanță și-a manifestat părtinirea în folosul inculpaților, invocînd vinovăția victimei în săvîrșirea infracțiunii de inculpați, judecătorul punînd la baza hotărîrii o sentință care nu este definitivă și irevocabilă, mai mult judecătorul a examinat mai multe cauze civile cu participarea victimei și acum practic s-a răzbunat pe el.

De asemenea, a considerat că sunt destule probe care i-ar permite instanței de apel să stabilească o compensație bănească pentru prejudiciul moral suportat de reclamantul Timuș N.. Deci, în sensul dat a indicat că suma de 250 000,00 lei va fi o satisfacție echitabilă pentru reclamantul Timuș N., în ceea ce privește paguba morală. Mai mult, inculpații nu s-au căit sincer de cele comise și n-au conștientizat consecințele violării prevederilor legii penale, fiind anterior de mai multe ori în conflict cu legea penală, aceștia duc un mod de viață antisocial și merită doar pedeapsă cu închisoarea.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 04 aprilie 2016, apelul procurorului a fost respins, ca fiind nefondat, iar apelul avocatului părții vătămate a fost admis parțial, a fost rejudecată cauza în latura civilă și pronunțată o nouă hotărâre în această parte, potrivit căreia acțiunea civilă înaintată de către partea vătămată a fost admisă parțială, dispunându-se încasarea în mod solidar de la inculpații Rebeja A. și Subotin E. în beneficiul părții vătămate Timuș N. prejudiciul moral în mărime de 15 000 lei.

5. Verificând probele administrate pe cauza penală dată, instanța de apel a constatat că prima instanță a făcut o analiză amplă a probelor cercetate, cărora le-a dat o apreciere corectă sub toate aspectele, respectând prevederile art. 101 alin. (4) Cod de procedură penală, și a ajuns la concluzia că vinovăția inculpaților în săvârșirea infracțiunii incriminate a fost dovedită pe deplin.

Astfel, instanța de apel a reținut că acuzarea a criticat sentința doar asupra criteriilor de individualizare a pedepsei cât și avocatul părții vătămate critică sentința în această parte, suplimentar și în latura civilă, însă apelanții nu contestă legalitatea ei în privința încadrării juridice și constatării vinovăției inculpaților.

În contextul dat, instanța de apel a mai reținut că prima instanță corect a constatat că prin acțiunile sale inculpații Rebeja A. și Subotin E. au săvârșit infracțiunea prevăzută la art. 179 alin. (2) Cod penal.

În aceeași ordine de idei, instanța de apel a considerat că la determinarea tipului și măsurii de pedeapsă, prima instanță a ținut cont de prevederile art.75-77 Cod penal, adică, de pericolul social al crimei comise de Rebeja A. și Subotin E., de gravitatea infracțiunii comise care se califică ca mai puțin gravă, considerând că aceștia pot fi corecțați și reeducați nefiind privați de libertate.

Respectiv, instanța de apel nu a reținut ca fiind întemeiate argumentele invocate de acuzare și avocatul părții vătămate cu privire la aplicarea pedepsei inculpaților, or de către prima instanță a fost aplicată o pedeapsă echitabilă în raport cu circumstanțele cauzei.

În continuare, instanța de apel a apreciat, ca fiind întemeiate argumentele invocate de avocatul părții vătămate precum că sunt destule probe care i-ar permite instanței să stabilească o compensație bănească pentru prejudiciul moral suportat de partea vătămată Timuș N..

Tot aici, instanța de apel a menționat că potrivit art. 1423 Cod civil, mărimea prejudiciului moral solicitat de partea vătămată în cuantum de 250 000 lei este exagerat și nu a fost dovedit în cuantumul solicitat, iar argumentul părții vătămate Timuș N. ce ține de consecințele infracțiunii și anume că după incidentul dat, acestuia i-au fost cauzate emoții negative, a fost frustrat și pînă în prezent nu și-a revenit de la șocul în urma lipsei de obraz din partea inculpaților, este reținut parțial, deoarece instanței judecătorești nu i-au fost prezentate nici un înscris autentic ce ar confirma suma solicitată.

Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice, instanța de judecată, le-a apreciat luînd în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate. Respectiv, fiecare persoană, care pretinde că a suferit, este în drept să-și estimeze prejudiciul moral suferit, dar numai instanța de judecată este împuternicită prin lege să determine mărimea prejudiciului moral prin echivalent bănesc, conducîndu-se de noțiunea reparării rezonabile, de personalitatea părții vătămate, de circumstanțele cazului concret în care părții vătămate i-au fost cauzate leziuni corporale.

Instanța de apel a concluzionat că cuantumul prejudiciului moral în mărime de 15 000 lei, este echitabil ținînd cont de suferințele psihice și fizice care i-au fost provocate părții vătămate în rezultatul acțiunilor infracționale ale inculpaților, iar aprecierile primei instanței referitor la acțiunea civilă, au fost respinse în totalitatea, considerîndu-le neîntemeiate.

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, inculpatul Rebeja A. și avocatul Culeac-Reul N. în numele inculpatei Subotin E., au atacat-o cu recursuri ordinare.

6.1. Inculpatul Rebeja A. solicită casarea parțială a deciziei, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri, potrivit căreia acțiunea civilă depusă de către partea vătămată Timuș N. să fie respinsă, ca fiind neîntemeiată.

În motivarea recursului, inculpatul invocă faptul că instanța de apel eronat a ajuns la concluzia de a admite parțial acțiunea civilă înaintată, deoarece în ședința de judecată nu au fost prezentate probe, înscrisuri, care ar confirma cuantumul prejudiciului cauzat.

De asemenea, indică că are a întreținere un copil cu grad de invaliditate, din care motiv este în imposibilitate de a achita suma prejudiciului moral stabilit de către instanța de apel.

În drept, recurentul nu a invocat niciun temei de drept prevăzut la art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală.

6.2. Avocatul Culeac-Reul N. în numele inculpatei Subotin E. solicită casarea deciziei cu menținerea sentinței primei instanțe, indicînd că instanța de apel greșit a admis apelul declarat de către avocatul părții vătămate, considerîndu-l ca fiind declarat în termen.

Astfel, avocatul părții vătămate a declarat apel pe termenul de 15 zile prevăzut de legislația în vigoare, însă instanța de apel nu s-a expus în nici un mod asupra acestui fapt, deși circumstanțele date au fost invocate în instanța de apel.

Recurenta nu a invocat niciun temei de drept prevăzut la art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală.

7. Asupra recursurilor declarate a depus referință procurorul, menționînd ca acestea urmează a fi declarate inadmisibile, cu menținerea hotărîrii atacate.

8. Examinînd admisibilitatea în principiu a recursurilor declarate împotriva hotărîrii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu și în baza materialelor din dosar, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității acestora, din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent.

În cauza deferită judecării, sunt declarate două cereri de recurs, dintre care una este a inculpatului Rebeja A. și cealaltă a avocatului Culeac-Reul N. în interesele inculpatei Subotin E., astfel în contextul ce urmează instanța de recurs se va expune punctat asupra soluției de inadmisibilitate adoptate pe marginea acestora.

8.1. Referindu-se la recursul declarat de avocatul Culeac-Reul N. în numele inculpatei Subotin E., instanța de recurs menționează că acesta este declarat peste termen, prin urmare se consideră, recursul declarat ca fiind inadmisibil, iar în vederea acestei statuări se expun următoarele considerente:

Potrivit art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală instanța de recurs, examinînd admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărîrii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este declarat peste termen.

În conformitate cu prevederile art. 422 Cod de procedură penală, termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

Potrivit materialelor dosarului, instanța de recurs constată că dispozitivul deciziei instanței de apel a fost pronunțat la 04 aprilie 2016 în prezența procurorului, părții

vătămate, inculpaților și a avocaților acestora, fapt confirmat prin procesul-verbal al ședinței de judecată din 04 aprilie 2016 (Vol. II, f.d. 83-87). Părțile prezente au fost înștiințate despre data pronunțării deciziei integrale, care a avut loc la 25 aprilie 2016, iar inculpații în aceeași zi au primit copia deciziei integrale (Vol. II, f.d. 97), ceea ce a constituit o posibilitate reală de a declara recurs de către atât de către inculpați, cât și de către avocații acestora, în termenul stabilit de lege, drept pe care acesta l-a exercitat.

Totodată, instanța de recurs consideră necesar de accentuat că potrivit legislației procesual penale în vigoare termenul de declarare a recursului împotriva deciziei instanței de apel curge din momentul pronunțării integrale a acesteia, aceasta fiind regula generală aplicabilă de către toți participanții la proces.

Însă, excepție de la această regulă, este atunci când inculpatul se află în stare de arest la momentul pronunțării hotărârii motivate, în această situație termenul de declarare a recursului curge din momentul recepționării de către acesta a deciziei integrale.

Tot aici, instanța de recurs remarcă că prevederile art. 319 alin. (2) Cod de procedură penală, stipulează că partea prezentă la un termen de judecată și numai este înștiințată pentru termenele următoare, chiar dacă va lipsi la vreunul dintre aceste termene.

Prin urmare, argumentul invocat de către recurent, precum că termenul de declarare a recursului în cauza dată curge din data de 28.04.2016, deoarece la data indicată a recepționat prin poștă copia deciziei motivate, nu poate fi reținut, din motiv că recurentul a cunoscut despre data și ora pronunțării integrale a deciziei motivate, iar neprezentarea ei la ședință nu poate fi considerată excepție de la regula generală prevăzută de legislația penală.

În atare împrejurări, instanța de recurs remarcă că în speța dată, termenul de declarare a recursului curge din momentul pronunțării deciziei integrale a instanței de apel, deoarece ambii inculpați se află în stare de libertate. Astfel, în cazul dat termenul a început a curge din 25 aprilie 2016 și a expirat la 26 mai 2016, aceasta fiind considerată ultima zi de declarare a recursului ordinar.

În această ordine de idei, instanța de recurs menționează că **termenul de recurs este absolut și are caracter imperativ**, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se va respinge ca tardiv, deoarece legea procesual-penală ce reglementează procedura examinării recursului ordinar, nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

Reieșind din circumstanțele menționate, instanța ajunge la concluzia că recursul depus de către avocatul Culeac-Reul N. în numele inculpatei Subotin E. la 30 mai 2016, este considerat de către instanța de recurs ca fiind tardiv, deoarece a fost depus peste termenul de 30 de zile prevăzut de legislația penală.

Raportînd situația reținută în cauză la prevederile art. 422, 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, rezultă că recursul declarat de către avocatul Culeac-Reul N. în numele inculpatei Subotin E. este inadmisibil, deoarece este declarat peste termen.

8.2. Cît privește recursul declarat de inculpatul Rebeja A., instanța de recurs îl consideră inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat, din următoarele considerente:

Reieșind din conținutul recursului, se atestă că recurentul critică decizia instanței de apel doar în latura civilă a acesteia, invocînd că instanța de apel greșit a concluzionat în privința admiterii parțiale a acțiunii civile înaintate.

Astfel, instanța de apel judecînd cauza în conformitate cu prevederile legale corect a constatat că sentința primei instanțe este întemeiată în partea ce ține de stabilirea vinovăției inculpaților și a pedepsei, însă în partea ce ține de soluționarea acțiunii civile, prima instanță eronat a considerat că tragerea inculpaților la răspundere penală constituie în sine o satisfacție suficientă pentru a repara prejudiciul moral suferit

Așadar, instanța de recurs reține aprecierile instanței de apel, care a indicat că la materialele dosarului au fost administrate destule probe care ar permite instanței de judecată să stabilească o compensație bănească echitabilă pentru prejudiciul moral suportat de partea vătămată Timuș N.

În continuare, se menționează că instanța de apel corect a reținut ca fiind plauzibile argumentele invocate de către avocatul părții vătămate în cererea de apel cu privire la faptul că dispozițiile nemotivate ale primei instanțe periclitează drepturile părții vătămate de a fi despăgubit și încalcă dreptul acestuia la un proces echitabil, dreptul la examinare eficientă, obiectivă și în termen rezonabil.

Potrivit prevederilor art. 1398 alin. (1) Cod civil, cel care acționează față de altul în mod ilicit cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiunea sau omisiune.

Aceeași situație este stipulată în prevederile art. 1422 alin. (1) Cod civil, care indică că în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimonial, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalentul bănesc.

În atare circumstanțe, Colegiul penal conchide că instanța de apel corect și echitabil a stabilit că valoarea prejudiciului în mărime de 15 000 lei este suficientă

pentru satisfacerea morală a părții vătămate, luînd în considerație suferințele psihice și fizice care i-au fost provocate părții vătămate în rezultatul acțiunilor infracționale ale inculpaților.

Reieșind din cele statuate supra, instanța de recurs ajunge la concluzia că instanța de apel a examinat just și în mod obiectiv apelurile declarate în cauza dată, ajungînd la o concluzie corectă de a casa sentința doar în partea civilă.

Prin urmare, se indică că concluziile enunțate în prezenta decizie denotă în mod concludent că instanța de apel nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de inculpatul Rebeja A., hotărîrea contestată fiind bazată pe motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, nefiind atestate temeieri de implicare în textul deciziei, în sensul casării acesteia, iar din aceste considerente Colegiul penal constată că prezentul recurs ordinar urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat.

9. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (2) pct. 2), 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal

DE C I D E :

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de către avocatul Culeac-Reul Natalia în numele inculpatei Subotin Elena și de către inculpatul Rebeja Alexandru, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 04 aprilie 2016, în cauza penală privindu-i pe *Rebeja Alexandru Nichita și Subotin Elena Grigore*, din motiv că recursul avocatului Culeac-Reul Natalia este declarat peste termen, iar recursul inculpatului Rebeja Alexandru, este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată integral la 13 octombrie 2016.

Președinte

URSACHE Petru

Judecător

NICOLAEV Ghenadie

Judecător

MORARU Petru